

Tabloul de sinteză a avizelor cu comentarii asupra obiecțiilor și propunerilor formulate de ministere și alte autorități administrative centrale privind proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (cu privire la contractele de stat)

Denumirea instituției care a avizat proiectul	Conținutul propunerilor/obiecțiilor	Comentariile MAE
<p>Cancelaria de Stat (aviz nr. 25-78-757 din 24 ianuarie 2024)</p>	<p>- în vederea atingerii scopului propus, a stabilirii unor proceduri clare pentru alte tipuri de înțelegeri, ce nu reprezintă tratate internaționale, precum și a evitării unor suprareglementări prin stabilirea pentru diferite înțelegeri a unor proceduri similare de încheiere, considerăm justificată propunerea de a revizui redacția propusă pentru alin.(3) al art.1 din proiect, în sensul reglementării unei noțiuni care ar cuprinde toate tipurile de înțelegeri care nu sunt guvernate exclusiv de dreptul internațional public, cu încorporarea acesteia în art. 2 din Legea nr.595/1999.</p> <p>Considerăm relevantă în acest sens practica României în materia tratatelor internaționale și considerăm judicioasă preluarea în legislația națională a noțiunii de „contract de stat” definită în Legea tratatelor a acestei țări.</p> <p>În această ordine de idei, se recomandă excluderea din redacția propusă pentru alin.(3) al art.1 din lege, a textului „Nu vor constitui tratate internaționale contractele de stat, înțelegerile încheiate de către instituțiile responsabile, în numele statului, Guvernului, ministerelor sau altor autorități ale administrației publice, cu alt stat, Guvern, organizație internațională, instituții financiare sau alte entități, inclusiv prin care se oferă asistență financiară sau tehnică nerambursabilă, care nu sunt guvernate exclusiv de dreptul internațional public. În cazul acestui gen de contracte se va aplica procedura prevăzută de actele normative care reglementează mecanismului de coordonare și management al asistenței externe.”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>- propunem completarea art. 2 din Legea nr.595/1999 cu noțiunea de contract de stat, în următoarea redacție: „contract de stat – înțelegere încheiată de către organul responsabil în numele statului, Guvernului, ministerelor, autorităților administrației publice centrale sau altor instituții abilitate ale statului cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv, cu instituții financiare sau alte entități ce nu au calitatea de subiect de drept internațional, în domeniul economic, comercial, financiar și în alte domenii și care nu este guvernată de dreptul internațional public.”</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Modificările au fost introduse în formă ajustată inclusiv conform celor convenite cu reprezentanții Cancelariei de Stat și altor autorități, în cadrul ședințelor de lucru. Noua formulă utilizată în proiect:</p> <p>„contract de asistență externă nerambursabilă – orice acord, indiferent de categoria acestuia, încheiată de către organul responsabil în numele statului, Guvernului, ministerelor, autorităților administrației publice centrale sau altor instituții abilitate ale statului cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv, cu instituții financiare sau alte entități ce nu au calitatea de subiect de drept internațional, în domeniul economic, comercial, financiar și în alte domenii și care nu este guvernată de dreptul internațional public, iar angajamentele în exclusiv de recepționarea și utilizarea fondurilor externe nerambursabile.”</p>
	<p>- propunem reformularea alin. (3) propus pentru art.1 din Legea nr.595/1999 și completarea aceluiași articol cu un alineat suplimentar care va stabili procedurile ce urmează a fi urmate pentru contractele de stat.</p> <p>Prin urmare alineatele (3) și (4) al art. 1 din Legea vizată vor avea următorul cuprins: „(3) Contractele de stat nu cad sub incidența prezentei legi.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Alineatul 4 a fost expus în redacție ajustată.</p> <p>Pentru contractele de asistență externă nerambursabilă este necesară o procedură distinctă și în acest sens MAE în proces de lucru a informat CS.</p>

	<p>(4) La încheierea contractelor de stat, autoritatea responsabilă poate aplica regulile și cerințele înaintate față de tratatele internaționale. Contractele de stat cu impact financiar vor fi transmise spre examinare Parlamentului.”</p>	<p>Menționăm că, actualmente Hotărârea de Guvern nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe ¹ actualmente este în proces de modificare (număr unic 109/CS/ 2024). Conform Notei informative, scopul acestor modificări este: „...îmbunătățirea mecanismului de coordonare și management al asistenței externe corelat la modificările aferente HG nr.1070/2023, precum și delimitarea clară a atribuțiilor autorităților responsabile la toate etapele de coordonare și gestionare a proiectelor de asistență externă”.</p> <p>Astfel, MAE cu titlu de principiu consideră modificarea HG nr. 377/2018 drept oportunitatea cea mai potrivită din punct de vedere al timpului și locului unde pentru acest tip de acorduri/înțelegeri, prin care RM beneficiază de asistență nerambursabilă, să fie stabilite reguli separate, clare, simple și previzibile, pentru a economisi timp și a evita formalități excesive.</p>
	<p>- referitor la modificarea propusă pentru art. 11 alin. (1) lit. B), recomandăm completarea, după cuvintele „sunt semnate la nivel de Guvern” cu textul „, ministere sau alte autorități administrative centrale”, pentru a încorpora în norma respectivă și tratatele interinstituționale, obiectul cărora se încadrează în una din categoriile menționate la respectiva literă și necesită a fi prezentate spre examinare Parlamentului</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>- la art. I din proiect cu referire la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 595/1999, după cuvântul „Convenția”, se va completa cu textul „de la Viena”, potrivit denumirii Convenției.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>- în vederea utilizării uniforme a noțiunilor, se propune modificarea art. 8¹ alin. (2) din Legea vizată, în propoziția a doua din aliniatul menționat cuvintele „nota informativă” se vor substitui cu cuvintele „argumentarea necesității semnării tratatului”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>- pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, se vor utiliza cuvintele „se abrogă” și nu „se exclude”. Sintagma „se exclude” se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>În tot cuprinsul proiectului, cuvintele „va avea următorul conținut” se vor substitui cu cuvintele „va avea următorul cuprins:”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>- se va ține cont că, la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective, iar la schimbarea unor cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Cancelaria de Stat (aviz nr. 25-78-2232 din 26 februarie 2024)</p>	<p>La art. I din proiectul de lege cu referire la modificarea art. I din Legea nr. 595/1999 propunem următoarea redacție pentru alin. (3) și (4): „(3) Contractele de stat nu cad sub incidența prezentei legi. (4) Procedura de încheiere de către autorități a contractelor de stat va fi stabilită de Guvern”.</p>	<p>Se acceptă.</p>

¹ https://www.legis.md/cantare/getResults?doc_id=140187&lang=ro#

	<p>Completarea art. 2 cu noțiunea de „contract de stat” cu următorul cuprins: „contract de stat - orice acord, indiferent de categoria acestuia, încheiat cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv cu instituții financiare sau alte entități ce nu au calitatea de subiect de drept internațional în domeniul economic, comercial, financiar și în alte domenii și care nu este guvernat de dreptul internațional public.”</p> <p>la art. II din proiect cu referire la modificarea propusă pentru art. 7 din Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017 considerăm inutilă completarea acestui articol cu o literă suplimentară, astfel fiind judicioasă formularea într-o nouă redacție a lit. h) după cum urmează: „h) decide asupra inițierii negocierilor, aprobă semnarea tratatelor internaționale/contractelor de stat și aprobă tratate interguvernamentale și interinstituționale, în condițiile legii;”</p>	<p>Notă: Noțiunea și definiția se exclud, în conformitate cu propunerile parvenite din partea altor autorități, precum și pe motiv că aspectul dat nu va constitui obiect de reglementare a Legii nr. 595/1999 și urmează a fi legiferat de către alt act normativ.</p> <p>Se acceptă în versiune adaptată. Păstrarea barei de delimitare ar presupune echivalarea tratatelor internaționale cu contractele de stat.</p>
<p>Cancelaria de Stat</p>	<p>Lipsă aviz.</p>	<p>-</p>
<p>Ministerul Justiției (aviz nr. 08/1276 din 12 februarie 2024)</p>	<p>Cu titlu de principiu, constatăm că pe parcursul ultimilor ani s-a consolidat o practică la nivel național, precum și în dialog cu donatorii/partenerii externi care, în opinia instituției, este potrivit a fi menținută întru evitarea unor incertitudini și blocaje instituționale. Astfel, recomandăm a fi revăzută intenția de a exclude din domeniul de aplicare al Legii nr. 595/1999 a acordurilor internaționale care au obiect de reglementare acordarea asistenței externe nerambursabile (granturile).</p> <p>La dispozițiile alin. (3) al art. 1 ce se propune a fi inclus în textul Legii nr. 595/1999, autorul utilizează sintagma „contracte de stat” fără a oferi o definiție sau a face o referire la actul normativ care ar reglementa asemenea instrumente. Pentru precizie, considerăm oportun definirea, în preambulul legii, a respectivului termen, după următoarea formulă: „orice acord, indiferent de categoria acestuia, încheiat cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv cu instituții financiare sau alte entități ce nu au calitatea de subiect de drept internațional în domeniul economic, comercial, financiar și în alte domenii și care nu este guvernat de dreptul internațional public.” Respectiv, Legea nr. 595/1999 va cuprinde toate celelalte acorduri (cu excepția tratatelor internaționale și a granturilor), specificându-se ulterior în textul legii că procedura de promovare (inițierea negocierilor/aprobarea semnării/intrarea în vigoare) este opozabilă tuturor tipurilor de instrumente juridice. Reglementările generale din Legea nr. 595/1999 în partea ce ține de executarea tratatelor internaționale, depozitarea, înregistrarea și publicarea tratatelor internaționale vor fi în continuare asigurate de către MAE IE, însă doar în raport cu instrumentele care se încadrează în categoria tratatelor internaționale, în sensul Convenției.</p> <p>Obiectul de reglementare al Legii nr. 419/2006 constituie doar acordurile care formează datoria sectorului public, contractate din numele statului/Guvernului de către Ministerul Finanțelor. O eventuală pliere la procedurile promovate de respectivul act normativ va genera confuzii și incertitudini. Din acest considerent, suntem de opinia că nu se necesită elaborarea unor mecanisme noi, ci detalierea modului de promovare a instrumentelor, în funcție de obiectul de reglementare al acestora. Urmând această logică, considerăm necesar a se exclude clauza de la alin. (2) Art. II din proiectul de lege.</p>	<p>Se ia act. Practica existentă nu are la bază acte normative, din acest considerent necesită a fi fundamentată în acte normative. Prezentul proiect este propus anume în acest scop, iar acordurile de grant care sunt tratate internaționale vor fi reglementate anume de Legea nr. 595/1999.</p> <p>Se acceptă. Formularea acestor prevederi a fost ajustată. Definiția este redată în următoarea formulă: <i>„contract de asistență externă nerambursabilă – orice acord, indiferent de categoria acestuia, încheiată de către organul responsabil în numele statului, Guvernului, ministerelor, autorităților administrației publice centrale sau alte instituții abilitate ale statului cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv, cu instituții financiare sau alte entități ce nu au calitatea de subiect de drept internațional, în domeniul economic, comercial, financiar și în alte domenii și care nu este guvernată de dreptul internațional public, iar angajamentele țin exclusiv de recepționarea și utilizarea fondurilor externe nerambursabile.”</i></p> <p>Se ia act. Definirea unei noi categorii de acorduri/ înțelegeri, care urmează a fi încheiate de către Republica Moldova, <i>de jure</i> va naște noi raporturi de ordin juridic. Prevederile al. (1), art. 3 din Legea nr. 100 cu privire la actele normative, fundamentează obligativitatea respectării principiilor coerenței și predictibilității procesului de legiferare. În acest sens, esența propunerii MAE nu este de a crea mecanisme noi, dar de a detalia procedura specifică pentru contractele de asistență externă nerambursabilă în actele normative care se referă expres la acest domeniu. Astfel, este necesar a reitera că procesul de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 377/2018 cu privire la reglementarea</p>

		<p>cadrlui instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței este ocazia cea mai indicată pentru a reglementa clar acest proces, scop care de fapt este stabilit de către autorii modificărilor la HG 377/2018 și expus în Nota informativă la setul ce însoțește proiectul: „... îmbunătățirea mecanismului de coordonare și management al asistenței externe corelat la modificările aferente HG nr.1070/2023, precum și delimitarea clară a atribuțiilor autorităților responsabile la toate etapele de coordonare și gestionare a proiectelor de asistență externă”.</p> <p>Astfel, pentru acest tip de acorduri/înțelegeri, prin care RM beneficiază de asistență nerambursabilă, vor fi create reguli separate, clare, simple și previzibile, pentru a economisi timp și a evita formalități excesive.</p> <p>Propuneri cu prevederi concrete de reglementare a procedurilor ce urmează a fi aplicate pentru semnarea și aplicarea contractelor de asistență externă nerambursabilă, au fost transmise în regim de lucru de către MAE reprezentanților CS, acestea urmând doar a fi ajustate și introduse în proiectul de modificare a HG nr. 377/2018.</p>
	<p>Cu referire la propunerea de completare art. 4 al Legii nr. 595/1999, considerăm excesivă necesitatea de a solicita opinia MAE IE pe aspect de oportunitate în încheierea unor acorduri, în condițiile în care această clauză contravine principiului autonomiei organului responsabil pentru încheierea tratatului în realizarea prerogativelor instituționale. Respectiv, considerăm imperios a se suprima respectivul alineat.</p>	<p>Notă:</p> <p>Ministerul Afacerilor Externe este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate ce îi sânt încredințate.</p> <p>Prin urmare în vederea evitării unor situații când în procesul de realizare a competențelor autoritățile pot întreprinde acțiuni contradictorii pe plan internațional, opinia MAE este necesară. Asemenea obligație oferită MAE de a se expune asupra proiectelor de înțelegeri cu element de extraneitate este deja stipulată în cadrul normativ existent și anume în pct. 8 al Regulamentul privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale, aprobat prin HG nr. 442/2015, precum și în art. 25 al Legii 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat. Astfel, reiterarea acesteia prin Lege concordă și ajustează nivelul de reglementare.</p>
	<p>La art. 11, alin. (1), lit. B) se va reda în următoarea formula: „ – tratate care vizează constituirea unei organizații internaționale”. Se va nota că aspectul aderării Republicii Moldova la o organizație internațională este acoperit de un alt alineat al aceluiași articol din Legea nr. 595/1999.</p>	<p>Se acceptă. Prevederile au fost revizuite.</p>
	<p>La art. 22 al Legii nr. 595/1999, propunem ca dispoziția art. 22 alin. (1) al Legii 595/1999 să fie înlocuită cu următorul conținut „Curtea Constituțională, sesizată în conformitate cu legislația, exercită controlul constituționalității prevederilor tratatelor internaționale sau ale unor dispoziții din acestea între momentul exprimării consimțământului Republicii</p>	<p>Notăm că, în expertiza anticorupție a CNA s-a menționat inoportunitatea acestei prevederi, argumentându-se cu prevederile propuse de MJ la articolul 22 pot condiționa un conflict al normelor de drept, fapt care denotă neîntrunirea</p>

	Moldova de a fi legată prin tratat și momentul intrării în vigoare a tratatului pentru ea”. În sensul constatărilor Hotărârii Curții Constituționale nr. 12 din 07.05.2020 ² , tratatele internaționale care au devenit executorii pentru Republica Moldova nu pot fi verificate sub aspectul constituționalității, pentru că statul nu și-ar putea executa angajamentele care rezultă din tratat, contrar principiului <i>pacta sunt servanda</i> . Republica Moldova nu poate invoca prevederile legislației sale interne ca justificare a neexecutării unui tratat la care este parte (a se vedea HCC nr. 24 din 9 octombrie 2014, § 80; DCC nr. 17 din 7 noiembrie 2013, §§ 32, 60; DCC nr. 1 din 15 martie 2010; DCC nr. 5 din 24 septembrie 2002).	principiilor activității de legiferare vizate de art.3 alin.(1) lit.c)-d), f), alin.(4) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.
Ministerul Justiției (aviz nr. 08/2522 din 18 martie 2024)	Întru asigurarea unei terminologii uniforme în tot cuprinsul Legii nr.595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, sugerăm substituirea sintagmelor „autoritatea responsabilă” cu „organul responsabil”, precum și „autorități ale administrației publice centrale” cu „autorități administrative centrale” (a se vedea art.1 alin.(4); art.11 alin.(1) lit.(b)).	Se acceptă.
	Adițional, recomandăm revizuirea prevederilor art.1 alin.(4), în următoarea formulă: „La încheierea contractelor de asistență externă nerambursabilă organul responsabil va aplica reguli și proceduri distincte în modul stabilit de Guvern”.	Notă: Prevederile art.1 alin.(4) din proiect au fost excluse.
	Sugerăm ajustarea definiției termenului „contract de asistență externă nerambursabilă”, după cum urmează: „orice acord încheiat în scris, de către organul responsabil în numele statului, Guvernului, ministerelor, autorităților administrative centrale sau altor instituții abilitate ale statului cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv, cu instituții financiare sau alte entități ce nu au calitatea de subiect de drept internațional, în domeniul economic, comercial, financiar și în alte domenii, destinat a produce efecte juridice și care nu este guvernat de dreptul internațional public, iar angajamentele țin exclusiv de recepționarea și utilizarea fondurilor externe nerambursabile”.	Se acceptă parțial. Se va lua în considerație opiniile tuturor autorităților implicate în procesul de avizare. Astfel se propune următoarea noțiune: „contract de asistență externă nerambursabilă” cu o noțiune nouă cu următorul cuprins: „contract de stat - acord încheiat de către organul responsabil în numele statului, Guvernului, ministerelor, autorităților administrației publice centrale sau altor instituții abilitate ale statului cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv, cu instituții financiare fondate sub auspiciul acestora ce nu au calitatea de subiect de drept internațional, în domeniul economic, comercial, financiar și în alte domenii și care nu este guvernat de dreptul internațional public.
	Cu referire la modificarea art.7 din Legea cu privire la Guvern nr.136/2017, propunem excluderea sintagmei „în condițiile legii”, întrucât regimul juridic al contractelor de asistență externă va fi reglementat printr-o hotărâre de Guvern, în speță - Hotărârea de Guvern nr.377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe.	Se acceptă.
Ministerul Justiției (aviz nr. 08/2936 din 28 martie 2024)	Întru asigurarea unei terminologii uniforme în tot cuprinsul Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, sugerăm substituirea sintagmei „autoritatea responsabilă” cu „organul responsabil”(a se vedea art. 2).	Se acceptă.

² Hotărârea Curții Constituționale nr. 12/2020 pentru controlul constituționalității Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind acordarea Guvernului Republicii Moldova a unui împrumut financiar de stat, semnat pe 17 aprilie 2020, a Hotărârilor Guvernului nr. 169 din 13 martie 2020 și nr. 252 din 21 aprilie 2020 și a Legii nr. 57 din 23 aprilie 2020.

	<p>Adițional, cu referire la definiția noțiunii de „contract de stat”, propunem substituirea sintagmei „instituii financiare fondate sub auspiciul acestora” cu „instituii financiare ale acestora”;</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Urmare a ședinței comune organizate cu MJ, MIDR și CNA din 2 aprilie 2024 noțiunea a fost ajustată și agreată după cum urmează:</p> <p>„contract de stat” - acord încheiat de către organul responsabil în numele statului, Guvernului, ministerelor, altor autorități administrative centrale sau altor instituții abilitate ale statului cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv, cu instituțiile financiare străine fondate de acestea, ce nu au calitatea de subiect de drept internațional, în domeniul economic, comercial, financiar și în alte domenii și care nu este guvernat de dreptul internațional public. Nu constituie contract de stat acordul încheiat în conformitate cu Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice sau Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat”.</p>
	<p>Cu privire la art. III, menționăm că ultimul conține norme în temeiul cărora Guvernul va aproba Hotărâri de Guvern, astfel, acestea nu pot fi cu statut de dispoziții tranzitorii într-o Lege de modificare a unor acte normative, dar trebuie să se regăsească într-o lege separată, precum Legea 137/2017 cu privire la Guvern. În acest sens, recomandăm ajustarea dispozițiilor după cum urmează:</p> <p>„Art. III.</p> <p>(1) Semnarea contractului de stat se aprobă prin hotărâre a Guvernului.</p> <p>(2) Intrarea în vigoare a contractului de stat semnat care implică un angajament financiar din partea Republicii Moldova este precedată de aprobarea acestuia de către Parlament.</p> <p>(3) Procedura de semnare a contractelor de stat și de prezentare a acestora spre aprobare Parlamentului este stabilită prin regulament aprobat de către Guvern.</p> <p>(4) Până la intrarea în vigoare a hotărârii Guvernului de aprobare a regulamentului menționat la alin. (3), contractelor de stat li se vor aplica în mod corespunzător dispozițiile pct. 4 din Anexa nr. 7 la Hotărârea Guvernului nr. 1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat. Suplimentar, contractelor de stat ce implică un angajament financiar din partea Republicii Moldova, se vor aplica inclusiv dispozițiile pct. 5 din Anexa nr. 7 la același act normativ. În ambele cazuri, nu se vor aplica prevederile care nu corespund naturii contractului de stat vizat, iar referințele la contractul de împrumut de stat extern sau împrumutul de stat extern se vor considera trimiteri la contractul de stat.</p> <p>(5) Avizele, aprobările și alte proceduri desfășurate, în privința contractelor de stat, înainte de data intrării în vigoare a prezentei legi pot fi invocate pentru îndeplinirea procedurilor aplicabile conform alin. (4).</p> <p>(6) În sensul prezentului articol, noțiunea de „contract de stat” este definită în Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova”.</p> <p>Suprimarea alineatului 7 din art. III este determinată de necesitatea menținerii în vigoare a temeiului juridic pentru aprobarea de către Guvern a regulamentului privind procedura de semnare și aprobare a contractelor de stat. În acest sens, dispozițiile din art. III vor servi drept temei juridic în textul clauzei de adoptare a hotărârii de Guvern de aprobare a</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Urmare a ședinței comune organizate cu MJ, MIDR și CNA din 2 aprilie 2024 s-a decis ca prevederile proiectului Art. V se vor regăsi în proiectul înregistrat cu număr unic I/MAEIE/2024.</p>

	regulamentului menționat.	
	<p>Cu referire la art. 22 al Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, la art. 4 și 62 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 592/1995, și la art. 4 alin. (1) lit. a), art. 25 lit. j) al Legii nr. 371/1994 cu privire la Curtea Constituțională, vă semnalăm că modul în care este redactat art. 22 al Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, dar și sintagma „tratat internațional la care Republica Moldova este parte” din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 592/1995 și din Legea nr. 371/1994 cu privire la Curtea Constituțională în articolele respective, este unul defectuos, generând, dacă sunt puse în aplicare așa cum sunt formulate, încălcarea principiului pacta sunt servanda (art. 26 din Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 1969, în vigoare pentru Republica Moldova din 26 ianuarie 1993). Se va reține că prin expresia „parte”, potrivit art. 2 alin. (1) lit. g) din aceeași convenție, se înțelege statul care a consimțit a se lega prin tratat și față de care tratatul a intrat în vigoare.</p> <p>În sensul constatărilor Hotărârii Curții Constituționale nr. 12 din 07.05.2020³, tratatele internaționale care au devenit executorii pentru Republica Moldova, adică la care Republica Moldova este parte, nu pot fi verificate sub aspectul constituționalității, pentru că statul nu și-ar putea executa angajamentele care rezultă din tratat, contrar principiului pacta sunt servanda. Republica Moldova nu poate invoca prevederile legislației sale interne ca justificare a neexecutării unui tratat la care este parte (a se vedea HCC nr. 24 din 9 octombrie 2014, § 80; DCC nr. 17 din 7 noiembrie 2013, §§ 32, 60; DCC nr. 1 din 15 martie 2010; DCC nr. 5 din 24 septembrie 2002).</p> <p>Prin urmare, vă propunem ca textul art. 22 al Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, să aibă următoarea redacție:</p> <p><i>„(1) Curtea Constituțională, sesizată în conformitate cu legislația, exercită controlul constituționalității prevederilor tratatelor internaționale sau ale unor dispoziții din acestea între momentul exprimării consimțământului Republicii Moldova de a fi legată prin tratat și momentul intrării în vigoare a tratatului pentru ea.</i></p> <p><i>(2) Tratatelor internaționale recunoscute de Curtea Constituțională ca incompatibile cu Constituția Republicii Moldova nu sînt puse în vigoare și nu sînt aplicate.”</i></p> <p>Pentru celelalte două acte normative, la articolele menționate, propunem substituirea textului „tratat internațional la care Republica Moldova este parte” cu textul „tratat internațional la care Republica Moldova intenționează să devină parte”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Urmare a ședinței comune organizate cu MJ, MIDR și CNA din 2 aprilie 2024 s-a agreat cu MJ că modificărilor propuse la art. 22 din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova; art. 4, alin. (1), lit. a) și art. 62, lit. a) din Codul Jurisdicției Constituționale nr.502/1995 și art. 4, alin. (1), lit. a) și art. 25, lit. j) din Legea nr. 371/1994 cu privire la Curtea Constituțională, vor fi promovate ulterior, printr-un nou proiect de modificare a unor acte legislative, iar MJ își va asuma acest exercițiu.</p>
Ministerul Finanțelor (aviz nr. 11/1-03/08/105 din 19 ianuarie 2024)	Având în vedere că Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, reglementează datoria contractată, în numele Republicii Moldova, de către Guvern, prin intermediul Ministerului Finanțelor, se propune ca toate contractele/ acordurile de stat externe să fie promovate în baza legii nr. 419/2006.	Notă: Obiectele de reglementare ale Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale și Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de

³ Hotărârea Curții Constituționale nr. 12/2020 pentru controlul constituționalității Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind acordarea Guvernului Republicii Moldova a unui împrumut financiar de stat, semnat pe 17 aprilie 2020, a Hotărârilor Guvernului nr. 169 din 13 martie 2020 și nr. 252 din 21 aprilie 2020 și a Legii nr. 57 din 23 aprilie 2020

	<p>- se propune completarea Articolului 1 din Art. I, al proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova cu alineatul 4, cu următorul cuprins: „(4) Dispozițiile prezentei legi nu se extind asupra contractelor de împrumut de stat externe.”</p> <p>- se propune după Art. I, înserarea unui alt articol cu următorul cuprins: „Art. II. Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 397-399, art.704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: - la articolul 25, alineatul 1, textul „Înainte de etapa negocierilor, contractele de împrumuturi de stat externe vor fi remise spre consultare, în mod obligatoriu, către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, care se va expune în fiecare caz aparte, dacă acestea cad sub incidența Legii nr.595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.” Se va exclude.”</p> <p>- Legea se va redenumi în felul următor „Lege pentru modificarea unor acte normative”.</p>	<p>stat sunt distincte și în cazul includerii precizării propuse în Legea nr. 595/1999, ar fi necesară o precizare similară în Legea nr. 419/2006, fapt ce nu se consideră oportun.</p>
<p>Ministerul Finanțelor (aviz repetat nr. 11/1-06/15 din 26 februarie 2024)</p>	<p>În conformitate cu prevederile Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, Guvernul, prin intermediul Ministerului Finanțelor, contactează datoria de stat externă și internă sub formă de împrumuturi de stat interne și externe, în monedă națională sau în orice valută străină, iar Legea sus-menționată, precum și Hotărârea Guvernului nr. 1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, au scopul de a reglementa procesul de contractare, debursare, monitorizare etc. a unui împrumut de stat extern.</p> <p>Astfel, întrucât procedura de contractare este una complexă, descrisă în Anexa nr. 7 la Hotărârea Guvernului menționată, în vederea accelerării și facilitării procesului de semnare a contractelor de împrumut, se iterează opinia Ministerului Finanțelor și se insistă asupra redacției propuse în demersul nr. 11/1-03/08/105 din 19.01.2024.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prevederile art. 25 din Legea 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat arc drept scop verificarea dacă anumite înțelegeri nu sunt în pofida faptului că prevăd contractarea unui împrumut <i>de jure</i> tratate internaționale. De asemenea, MAE în tenciul acestui articol examinează proiectele de împrumuturi externe și se expune, inclusiv, și în contextul general de promovare a politicii externe a Republicii Moldova și de oportunitate politică a unui sau altui proiect.</p>
<p>Ministerul Finanțelor (aviz repetat nr. 11/1-06/30 din 26 martie 2024)</p>	<p>Lipsă de obiecții sau comentarii.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>MAE reiterează argumentele expuse <i>ante</i>.</p> <p>Suplimentar, MAE menționează că scopul modificărilor propuse la Legea nr. 595/1999 este de a aduce claritate asupra faptului că Legea vizată se aplică exclusiv actelor care constituie tratate internaționale și exclud cele care prin definiție nu constituie un tratat internațional. Adică, sub incidența Legii nr. 595/1999 rămân să cadă și împrumuturi de stat externe, dar care reieșind din conținutul acestuia constituie un tratat internațional. Respectiv, propunerile Ministerului Finanțelor ar putea crea situații când tratatele internaționale nu vor fi tratate ca atare și respectiv aceasta contravine scopului modificărilor înaintate.</p>
<p>Ministerul Finanțelor (aviz repetat nr. 11/1-06/30 din 26 martie 2024)</p>	<p>se recomandă la art. I alin. (9) din proiect, de adăugat textul „denumirea „ministrul afacerilor externe și integrării europene”, la orice formă gramaticală, se substituie cu „ministrul afacerilor externe”, la forma gramaticală corespunzătoare.</p>	<p>-</p> <p>Se acceptă</p>
<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale (aviz nr. 04/354 din 24 ianuarie 2024)</p>	<p>Includerea unui act normativ suplimentar, care va reglementa încheierea instrumentelor juridice ce prevăd asistența externă, va complica procesul și mai mult. Din acest motiv, propunem ca prevederile relevante procesului de contractare a asistenței externe să fie inclus în articole distincte a Legii nr. 595/1999. Mecanismul existent de inițiere/negociere/semnare/implementare a tratatelor internaționale urmează a fi perfecționat în privința mai multor aspecte. Prin urmare, considerăm oportună crearea unui grup de experți în domeniu, care să elaboreze modificările și completările necesare</p>	<p>Notă:</p> <p>Legea 595/1999 se aplică exclusiv tratatelor internaționale ale Republicii Moldova, prin urmare procedura privind încheierea unor documente ce nu sunt guvernate de normele dreptului internațional public ar exceda obiectul de reglementare a acestui act normativ, făcând imposibilă perfecționarea aspectelor la care s-ar referi prin definiție.</p>
<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale (aviz repetat nr. 04/960 din 21 februarie 2024)</p>	<p>Proiectul Legii se va completa cu un articol nou care să prevadă expunerea în redacție nouă a noțiunii de tratat internațional de la art. 2 al Legii nr. 595/1999, după cum urmează: „<i>tratată internațională (denumit în continuare și tratată) - orice acord încheiat în scris de către statul Republica Moldova, cu un subiect de drept internațional public - stat sau organizație internațională, destinat a produce efecte juridice și guvernate de normele dreptului internațional public, perfectat fie într-un instrument unic, fie în două sau mai multe instrumente conexe, oricare destinat a produce efecte juridice și guvernate de normele dreptului internațional public,</i></p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Noțiunea de „tratată internațională” propusă în proiectul legii de modificare a fost elaborată în conformitate cu prevederile Convenției de la Viena privind dreptul tratatelor, încheiată la Viena la 23 mai 1969.</p>

<p><i>perfectat fie într-un instrument unic, fie în două sau mai multe instrumente conexe, oricare ar fi denumirea sa particulară (tratat, acord, convenție, act general, pact, memorandum, schimb de note, protocol, declarație, statut, act final, modus vivendi, aranjament etc.), toate având valoare juridică egală. Tratatul internațional încheiat de autoritățile statului sunt tratate încheiate în numele statului și, subsecvent, produc efecte juridice și sunt guvernate de normele dreptului internațional public.”</i></p>	
<p>Punctul 1, liniuța a doua se expune după cum urmează: - se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins: <i>„(3) Tratatelor internaționale privind acordarea asistenței externe nerambursabile se aplică proceduri simplificate de negociere și semnare, care sunt aprobate de Guvern. (4) Semnarea tratatelor internaționale ce prevăd acordarea asistenței externe nerambursabile, se aprobă prin Hotărâre de Guvern”.</i> Întru susținerea acestei propuneri, menționăm faptul că, interesul legiuitorului este de a reglementa relațiile ce țin de asistența primită de către autoritățile publice de la alte state/organizații internaționale și, deoarece acești subiecți sunt de drept internațional public, prevederile necesare urmează a fi incluse în Legea nr.595/1999 și în actele normative subordonate legii, care pot conține proceduri simplificate pentru negocierea și semnarea acestei categorii de tratate. Cea mai potrivită opțiune ar fi includerea unui capitol separat, dedicat tratatelor internaționale de acordare a asistenței externe nerambursabile, în Hotărârea Guvernului nr.442/2015 pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale. Asistența de la subiecții privați sau organizații neguvernamentale urmează a fi acordată organizațiilor similare din stat și, prin urmare, nu reprezintă interes pentru acest proiect de Lege. Subsecvent, noțiunea de contract de asistență externă nerambursabilă, urmează a fi redactată sau exclusă, deoarece include în sine atât elemente de drept internațional public cât și elemente de drept internațional privat. În context, se va reține că contractele comerciale sunt reglementate de legislația civilă și nu necesită abordare în cadrul acestui proiect. Ținem să menționăm faptul că, modificările la Hotărârea de Guvern nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe (număr unic 109/CS/2024), care a fost avizat recent de către autorități, nu conține (și de fapt nici nu trebuie să conțină) prevederi care să prevadă proceduri simplificate de negociere/semnare/implementare a asistenței externe nerambursabile. Aceste proceduri urmează a fi incluse în Hotărârea Guvernului nr.442/2015, după cum a fost deja menționat.</p>	<p>Notă:</p> <p>MAE menționează că scopul modificărilor propuse la Legea nr. 595/1999 este de a aduce claritate asupra faptului că Legea vizată se aplică exclusiv actelor care constituie tratate internaționale și exclud cele care prin definiție nu constituie un tratat internațional. Respectiv, Legea nr. 595/1999 la moment are reglementate toate procedurile relevante și necesare pentru încheierea oricărui tip de act care reieșind din conținutul său constituie un tratat internațional. Respectiv, nu este necesară includerea unui capitol separat, dedicat tratatelor internaționale de acordare a asistenței externe nerambursabile – procedura de încheiere a acestor categorii de tratate internaționale este reglementată. Astfel, sub incidența Legii nr. 595/1999 rămân să cadă inclusiv contractele de asistență externă nerambursabilă, dar care reieșind din conținutul acestuia constituie un tratat internațional. Modificările propuse vin să excludă de sub incidența Legii nr. 595/1999 doar aceste acte care nu constituie tratate internaționale. Respectiv, modificările propuse de către MMPS excedă scopului modificărilor înaintate.</p>
<p>La punctul 3 din proiectul de lege, redacția alineatului (3) se expune după cum urmează: <i>„(3) Anterior încheierii unui acord/ințelegeri cu parteneri externi, care conține elemente ce ar putea să le încadreze la categoria tratatelor internaționale se va solicita opinia Ministerului Afacerilor Externe care se va expune sub aspectul necesității promovării acestuia ca tratat internațional.”;</i></p>	<p>Se ia act. Scopul prevederii în redacție actuală este anume de a examina proiectul și de a distinge dacă este tratat internațional sau nu iar în caz că este un proiect ce nu poate fi calificat – tratat internațional anume MAE este responsabil să se expune prin prisma obiectivelor politicii externe a Republicii Moldova.</p>
<p>La punctul 6, prima liniuță, propunem revizuirea modificării propuse la art. 11, alin. (1), lit. b) din Lege, deoarece, dacă această modificare ar fi adoptată, ar însemna că ministerele sau alte autorități ale administrației publice centrale ar avea dreptul să încheie: tratate de pace, tratate politice, tratate cu caracter militar, care vizează capacitatea de apărare a Republicii</p>	<p>Nu se acceptă. Modificările propuse vin să elimine situațiile când, spre exemplu, la nivel de ministere se semnează acorduri cu angajament financiar și respectiv asupra cărora trebuie să se</p>

	<p>Moldova, privind problemele dezarmării sau ale controlului internațional asupra armamentului, privind asigurarea păcii și securității, etc., ceea ce nu ține de competențele ministerelor și altor autorități ale administrației publice centrale.</p> <p>ății, etc., ceea ce nu ține de competențele ministerelor și altor autorități ale administrației publice centrale.</p> <p>La punctul 6, liniuța a doua, modificarea propusă limitează prevederea care se conține în Legea în vigoare, excluzând din prevederea menționată organizațiile internaționale care au fost constituite anterior. Prin urmare, modificarea propusă necesită a fi revizuită.</p> <p>La punctul 8, modificarea propusă la art. 22, alin. (1) se referă la atribuțiile Curții Constituționale prin urmare, proiectul de Lege urmează a fi avizat de către această autoritate. Totodată, atenționăm că modificarea propusă atrage după sine și necesitatea modificării Codului jurisdicției constituționale, nr. 502 din 16.06.95.</p> <p>Articolul III din proiectul de lege necesită redactare pentru a reda clar sensul normei juridice or, propunerile de modificare a actelor normative adoptate de legislativ ce conțin prevederi privind asistența externă nerambursabilă, urmează a fi incluse în proiectul de lege în discuție.</p> <p>Referitor la explicațiile expuse la punctul 4 din Nota informativă, se vor redacta prevederile referitor la acordurile de asistență tehnică cu caracter comercial, deoarece acordurile de asistență tehnică nerambursabile poartă un caracter neoneros și, prin urmare, nu sunt comerciale.</p>	<p>expună Parlamentul. Enumerarea ministerelor la această literă nu presupune că acestea vor semna tratate de pace sau referitoare la teritoriu.</p> <p>Prevederea propusă nu limitează, dar completează, deoarece va prevedea atât participarea la organizațiile existente, cât și tratatele prin care se vor constitui organizații noi.</p> <p>Se acceptă. Propunerea în cauză va fi exclusă din proiectul de Lege.</p> <p>Se ia act. Prevederile art. III au fost revăzute.</p> <p>Nu se acceptă. Mențiunile din nota informativă subliniază faptul că anumite înțelegeri care se încheie au elemente specifice contractelor comerciale. Contractele cu caracter neoneros nu exclud posibilitatea de a conține elemente specifice domeniului comercial.</p>
<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale (aviz repetat nr. 04/1539 din 25 martie 2024)</p>	<p>Se comunică menținerea propunerilor și obiecțiilor expuse în avizul său cu nr. 04/960 din 21.02.2024</p>	<p>Se acceptă parțial cu menținerea argumentelor invocate anterior.</p>
<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (aviz nr. 12-443 din 26 ianuarie 2024)</p>	<p>- aferent prezentului proiect, atenționăm că, odată cu modificarea Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova în redacția propusă, nu va exista o alternativă viabilă juridică privind beneficierea de asistență externă în condiții favorabile pentru Republica Moldova, ori opțiunea oferită de autorul proiectului prin „aplicarea procedurii prevăzute de actele normative care reglementează mecanismului de coordonare și management al asistenței externe” este una incertă în raport cu acordurile de consultanță, care stabilesc achitarea unor taxe sau comisioane instituțiilor internaționale de consultanță pentru serviciile prestate, care nu sunt acoperite de granturile alocate și stabilesc unele angajamente financiare obligatorii a statului în calitate de contribuție proprie.</p> <p>Prin urmare, modificările propuse prin proiectul de lege supus avizării creează un vid legislativ, în materia procedurii aprobării acordurilor dintre Guvern și instituțiile internaționale, care de altfel în opinia autorului nu ar fi tratate.</p> <p>- luând în considerare condițiile de angajare a instituțiilor evocate, proiectul de lege prevede doar următoarele opțiuni disponibile de contractare, și anume: - aprobarea conform Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat – cale relevantă pentru acordurile de finanțare, dar nu și pentru alte forme de colaborare, cum ar fi asistența tehnică cu co-finanțare sau servicii de consultanță (o parte grant, o parte din bugetul de stat); sau - atribuirea contractului conform Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice – care nu permite încheierea unui acord direct cu instituția internațională, deși are o misiune specială, conform unui tratat internațional prin care este instituită, iar conform interpretării date de Comisia Europeană în 2016, legislația privind</p>	<p>Notă: Proiectul vrea să aducă claritate în parte ce ține de acordurile care sunt tratate internaționale, urmând ca cele ce țin de domeniul dreptului comercial să fie reglementate prin procedură separată, mai simplă și concretă acestui tip de înțelegeri. MAE odată cu modificarea propusă a legii 595/1999 a transmis CS și propuneri de modificare a HG nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismul de coordonare și management al asistenței externe, care se află în proces de revizuire în prezent. Astfel, lacunele legislative vor fi evitate.</p>

	<p>achizițiile publice nici nu ar trebui să se aplice acordurilor dintre un stat și o instituție internațională de consultanță care acționează în exercițiul misiunilor sale statutare, instituția menționată nefiind un „operator (agent) economic” în sensul legislației privind achizițiile publice.</p>	
	<p>- propunem, la art. 1 alin. (3) din proiect, expunerea ultimei propoziții în următoarea redacție: <i>„În cazul acestui gen de contracte se va aplica procedura prevăzută de Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern și actele normative care reglementează mecanismele de coordonare și management al asistenței externe.”</i></p>	<p>Se acceptă parțial. Trimiterea la aspectele procedurale aplicabile a fost specificată în proiect prin formularea propusă pentru alin. 4, art. 1.</p>
	<p>- complementar, se propune art. II din proiect să fie ca art. III, iar art. II va avea următorul cuprins: „II. Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412) cu modificările ulterioare, se completează cu articolul 71 cu următorul cuprins: „Articolul 71 . Acordurile dintre Guvern și organizațiile internaționale (1) Acordurile dintre Guvernul Republicii Moldova și organizațiile internaționale la care Republica Moldova este membră și care implică un angajament financiar în sarcina Guvernului Republicii Moldova și, totodată, este încheiat de către organizația internațională în cadrul activităților sale oficiale și/sau statutare se aprobă prin lege. (2) Alineatul (1) nu se aplică acordurilor: a) care intră sub incidența Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova; b) care au fost atribuite de către o autoritate a Republicii Moldova conform Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice; c) care intră sub incidența Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat; sau d) care se încheie de către Guvernul Republicii Moldova în temeiul legii speciale.”.</p> <p>În susținerea propunerilor supra, nota informativă la proiect urmează să conțină următoarele informații privind modificarea Legii nr. 136/2017: 1. La alin. (1) se prevede cerința aprobării prin lege și nu prin hotărâre de Guvern pentru a menține practica preexistentă, în care asemenea acorduri erau calificate drept tratate internaționale și erau ratificate de Parlament. Adicional, după necesitate, conform practicii preexistente, legea de aprobare ar putea stabili derogări de la legi (e.g. scutiri de taxe etc.) necesare pentru implementarea acordului; 2. Sub incidența alin. (1) cad „acordurile” în sens de contracte de drept privat, guvernate de legea indicată în textul contractului. Denumirea concretă a actului juridic este irelevantă și poate fi înțelegere, contract, acord, memorandum etc. Astfel, decisiv va fi efectul juridic obligatoriu urmărit și natura lui de contract de drept privat. Norma propusă se aplică acordurilor de finanțare nerambursabilă care prevăd răspunderea financiară în caz că</p>	<p>Se acceptă parțial. Propuneri de modificare a Legii nr. 136/2017 cu privire la Guvern s-au conturat prin a include în articolul 7 al prezentei legi, referitor la atribuțiile Guvernului, a unei litere suplimentare care se referă la prerogativa de a se expune asupra unor astfel de contracte. Subsecvent, implementarea acestei atribuții va fi reglementate prin HG nr. 377/2018 completată cu aspecte procedurale.</p> <p>Notă: Nota informativă a fost ajustată conform comentariilor la pozițiile de mai sus.</p>

	<p>fondurile nu sunt folosite conform destinației; și acordurilor care prevăd plăți de către Guvern pentru bunurile, lucrările sau serviciile furnizate de instituția internațională conform acordului. Sub incidența alin.(1) nu cad „acordurile” care au statut de tratat internațional (așa cum o precizează alin. (2) lit. a) din proiect);</p> <p>3. Conform practicii stabilite, se are în vedere că aprobarea prin lege nu este o precondiție pentru semnarea acordului, ci doar ca aceasta să producă efecte juridice. Între momentul semnării și aprobării prin lege, acordul va fi ineficient în sensul art. 357 din Codul civil nr. 1107/2002;</p> <p>4. Alineatul (2) precizează că alin. (1) constituie un nou temei legal de încheiere a acordurilor dintre Guvern și o instituție internațională și nu substituie și nu se adaugă ca o condiție suplimentară pentru acordurile încheiate pe alte temeiuri legale (a se vedea, alin. (2) lit. c) și d)). De exemplu, o eventuală achiziție publică efectuată de Guvern sau o autoritate publică centrală subordonată Guvernului nu trebuie supusă aprobării de către Parlament;</p> <p>5. Alineatul (2) lit. a) prevede excepția acordurilor dintre Guvern și instituțiile internaționale care cuprind elementele unui tratat internațional și, în special, care sunt guvernate de dreptul internațional, și nu de legea națională a unei țări anume. Prin urmare, Guvernul va putea încheia cu organizațiile internaționale, fie un tratat internațional, conform Legii 595/1999, guvernate de dreptul internațional, fie un contract privat, guvernate de legea națională aleasă de părțile acordului, conform noului articol propus;</p> <p>6. Alineatul (2) lit. b) reglementează situația specifică când un acord cade atât sub incidența alin. (1), cât și a alin. (2) lit. b). Sensul alin. (2) lit. b) este că acordul dintre Guvern și organizația internațională este valabil dacă s-a urmat doar una dintre proceduri: fie există o decizie de atribuire a autorității, fie o lege de aprobare conform alin. (1).</p>	
<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (avizare repetată nr. 12-1319 din 7 martie 2024)</p>	<p>Art. 1 alin. (3) propunem expunerea în următoarea redacție: „(3) Contractele de stat și alte acorduri care nu sunt guvernate de dreptul internațional public nu cad sub incidența prezentei legi”.</p> <p>Sub acest aspect, Nota informativă la proiect necesită a fi completată cu următoarea informație: „sintagma „alte acorduri” include acordurile excluse din noțiunea de „contract de stat” și anume contractele de achiziții publice și contractele privind datoria de stat”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Art. 1 alin. (4) din proiect se va exclude.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La art. 2 propunem substituirea noțiunii de „contract de asistență externă nerambursabilă” cu noțiunea de „contract de stat” cu următorul cuprins: „contract de stat - acord încheiat de către organul responsabil în numele statului, Guvernului, ministerelor, altor autorități administrative centrale sau altor instituții abilitate ale statului cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv, cu instituțiile financiare fondate de acesta sau alte entități ce nu au calitatea de subiect de drept internațional, în domeniul economic, comercial, financiar și în alte domenii și care nu este guvernate de dreptul internațional public. Nu constituie contract de stat acordul încheiat în temeiul unei dispoziții a unui tratat internațional la care Republica Moldova este parte sau a unei legi speciale, inclusiv în temeiul Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice sau al Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Se va lua în considerație opiniile tuturor autorităților implicate în procesul de avizare.</p> <p>Astfel se propune următoarea noțiune: „contract de asistență externă nerambursabilă” cu o noțiune nouă cu următorul cuprins: „contract de stat - acord încheiat de către organul responsabil în numele statului, Guvernului, ministerelor, autorităților administrației publice centrale sau altor instituții abilitate ale statului cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv, cu instituții financiare fondate sub auspiciul acestora ce nu au calitatea de subiect de drept internațional, în domeniul economic, comercial, financiar și în alte domenii și care nu este guvernate de dreptul</p>

		<p>internațional public.”</p> <p>Astfel se exclude posibilitatea de a acoperi prin prevederile prezentei legi contractele dintre autoritățile RM și entități private care trebuie reglementate în albia dreptului civil/comercial.</p>
	<p>La Articolul II privind modificarea Legii cu privire la Guvern nr. 136/2017 Art. 7 care se completează cu litera h1), propunem expunerea în următoarea redacție: „h1) aprobă semnarea contractelor de stat în condițiile legii.”</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La Articolul III din proiect Propunem ca Articolul III din proiect să fie numerotat ca Articolul IV, iar noul Articol III va avea următorul cuprins: „Art. III. (1) Semnarea contractului de stat se aprobă prin hotărârea Guvernului.</p> <p>(2) Pentru a intra în vigoare, contractul de stat semnat care implică un angajament financiar în sarcina bugetului de stat urmează a fi aprobat de Parlament.</p> <p>(3) Procedura de semnare a contractelor de stat și de prezentare a acestora spre aprobare Parlamentului se reglementează prin regulamentul aprobat de Guvern.</p> <p>(4) Până la intrarea în vigoare a hotărârii Guvernului de aprobare a regulamentului prevăzut la alin. (3), contractelor de stat li se aplică în mod corespunzător prevederile din pct. 4 și, suplimentar, pentru contractele de stat cu angajament financiar, din pct. 6 ale anexei nr. 7 la Hotărârea Guvernului nr. 1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat. La aplicarea în mod corespunzător a respectivelor prevederi, nu se vor aplica prevederile care nu corespund naturii contractului de stat vizat, iar referințele la contractul de împrumut de stat extern sau împrumutul de stat extern se vor considera trimiteri la contractul de stat.</p> <p>(5) Avizele, aprobările și alte proceduri desfășurate, în privința contractelor de stat, înainte de data intrării în vigoare a prezentei legi pot fi invocate pentru îndeplinirea procedurilor aplicabile conform alin. (4).</p> <p>(6) În sensul prezentului articol, noțiunea „contract de stat” este prevăzută în Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova”.</p> <p>Subsecvent, alin. (4) din propunerea comunicată supra, poate avea și o altă redacție: “(4) Până la intrarea în vigoare a regulamentului prevăzut la alin. (3), contractelor de stat li se aplică în mod corespunzător prevederile din pct. 4 și, suplimentar, pentru contractele de stat cu angajament financiar se aplică normele din articolele 30, 32-33, 35, 37-58 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative”.</p> <p>Cu referire la articolul III al proiectului, Nota informativă urmează a fi completată în modul corespunzător, pentru a argumenta că instituirea acestei proceduri provizorii vine să stabilească expres dispozițiile legale care vor fi aplicate contractelor de stat în perioada tranzitorie până la intrarea în vigoare a regulamentului privind procedura de aprobare a semnării contractelor de stat și de prezentare a acestora spre aprobare Parlamentului.</p>	<p>Se acceptă, versiune adaptată.</p> <p>Propunerea MAE</p> <p>„Art. III.</p> <p>(1) Semnarea contractului de stat se aprobă prin hotărârea Guvernului.</p> <p>(2) Pentru a intra în vigoare, contractul de stat semnat care implică un angajament financiar în sarcina bugetului de stat urmează a fi ratificat de Parlament.</p> <p>(3) Procedura de aprobare a semnării contractelor de stat și de prezentare a celor semnate spre ratificare se reglementează prin regulamentul aprobat de Guvern.</p> <p>(4) Până la intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului de aprobarea a regulamentului prevăzut la alin. (3), contractelor de stat li se aplică în mod corespunzător prevederile din pct. 4 și, suplimentar, pentru contractele de stat cu angajament financiar, din pct. 6 ale anexei nr. 7 la Hotărârea Guvernului nr. 1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat. La aplicarea în mod corespunzător a respectivelor prevederi, nu se vor aplica prevederile care nu corespund naturii contractului de stat vizat, iar referințele la contractul de împrumut de stat extern sau împrumutul de stat extern se vor considera trimiteri la contractul de stat.</p> <p>(5) Avizele, aprobările și alte proceduri desfășurate, în privința contractelor de stat, înainte de data intrării în vigoare a prezentei legi pot fi invocate pentru îndeplinirea procedurilor aplicabile conform alin. (4).</p> <p>(6) În sensul prezentului articol, noțiunea „contract de stat” este prevăzută în Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova”.</p> <p>(7) La momentul intrării în vigoare a Regulamentului prevăzut la alineatul (3), prezentele articole, dispozițiile prezentului articol încetează de drept.”</p>

	La Articolul IV din proiect Propunem Articolul IV din proiect în următoarea redacție: „(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta și va pune în aplicare regulamentul privind procedura de aprobare a semnării contractelor de stat și de prezentare a lor spre aprobare Parlamentului”.	Se acceptă.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (avizare repetată nr. 12-1636 din 25 martie 2024)	La Articolul I privind modificarea Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova Propunem repetat, la art. 2, introducerea noțiunii de „contract de stat” cu următorul cuprins: „ <i>contract de stat - acord încheiat de către organul responsabil în numele statului, Guvernului, ministerelor, altor autorități administrative centrale sau altor instituții abilitate ale statului cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv, cu instituțiile financiare fondate de acesta sau alte entități ce nu au calitatea de subiect de drept internațional, în domeniul economic, comercial, financiar și în alte domenii și care nu este guvernate de dreptul internațional public. Nu constituie contract de stat acordul încheiat în temeiul unei dispoziții a unui tratat internațional la care Republica Moldova este parte sau a unei legi speciale, inclusiv în temeiul Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice sau al Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat</i> ”. În susținerea propunerii supra, menționăm că în situația în care proiectul de lege nu prevede expres trimiterea la legile speciale evocate, vor putea fi catalogate ca „contracte de stat” și oricare alte contracte private guvernate de legea națională (contract vânzare-cumpărare, achiziții publice și altele).	Se acceptă. Urmare a ședinței comune organizate cu MJ, MIDR și CNA din 2 aprilie 2024 noțiunea a fost ajustată și agreată după cum urmează: „contract de stat” - acord încheiat de către organul responsabil în numele statului, Guvernului, ministerelor, altor autorități administrative centrale sau altor instituții abilitate ale statului cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv, cu instituțiile financiare străine fondate de acestea, ce nu au calitatea de subiect de drept internațional, în domeniul economic, comercial, financiar și în alte domenii și care nu este guvernate de dreptul internațional public. Nu constituie contract de stat acordul încheiat în conformitate cu Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice sau Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat”.
	La Articolul III din proiect în conjunctura în care, Ministerul Finanțelor nu acceptă redacția inițială a alin. (4) din art. III la proiect, propunem și o altă redacție, după cum urmează: “(4) Până la intrarea în vigoare a regulamentului prevăzut la alin. (3), contractelor de stat li se aplică în mod corespunzător prevederile din pct. 4 și, suplimentar, pentru contractele de stat cu angajament financiar se aplică normele din articolele 30, 32-33, 35, 37-58 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative”.	Notă: Ministerul Finanțelor nu a ridicat obiecții. Articolul respectiv a fost expus în redacția propusă de MJ în avizul său nr. 08/2936 din 28 martie 2024.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (aviz nr. 13/2-164 din 18 ianuarie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (aviz repetat nr. 13/2 - 604 din 27 februarie 2024)	Substituirea denumirii „Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene” cu „Ministerul Afacerilor Externe”, precum și abreviatori „MAEIE” cu „MAE”	Se acceptă.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (aviz repetat nr. 15-895 din 21 martie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Afacerilor Interne (aviz nr. 18/305 din 23 ianuarie 2024)	- Revizuirea propunerii de completare a art. 1 din Legea nr. 595/1999 cu alin. (3), din următoarele motive: a) Textul „Prezenta lege nu se aplică în cazul înțelegerilor care nu constituie tratate internaționale” conține o negație dublă, generând dificultăți în înțelesul propoziției motiv pentru care se insistă asupra reformulării acestuia or, potrivit art. 54 alin (1) lit. A) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conținutul proiectului se expune într-un	Se acceptă. Prevederile alineatului se expun în formă ajustată.

	<p>limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice interpretare echivocă.</p> <p>b) în partea ce ține de sintagma „contract de stat” se identifică o obscuritate, întrucât explicația acestuia nu se regăsește în conținutul actelor normative naționale, fapt ce poate genera deficiențe în procesul de aplicare a normei. Astfel, în vederea excluderii disonanței normative, este indispensabilă definirea noțiunii vizate în proiectul de lege, sau se propune excluderea acesteia, din cauza imposibilității de implementare a normei. Cu titlu de informare, se reliefează, că legislația României operează cu asemenea noțiune la art. 1 lit. O) din Legea României nr. 590 din 22 decembrie 2003;</p> <p>c) în legătură cu textul „înțelegerile încheiate de către instituțiile responsabile, în numele statului, Guvernului, ministerelor sau altor autorități ale administrației publice, cu alt stat, Guvern, organizație internațională, instituții financiare sau alte entități” apare o imprecizie, deoarece din conținutul acestuia se prezumă că actele prenotate nu constituie tratate internaționale, fapt ce este contradictoriu atât noțiunii de tratat internațional, cât și exigențelor din domeniul dreptului internațional.</p>	
	<p>- amendamentul propus la art. 2 din Legea nr. 595/1999, la nivel național, urmărește restrângerea spectrului de aplicare a dreptului internațional, prin excluderea domeniului privat din sfera acestuia. Astfel, prin operarea modificărilor propuse, apare riscul ca Republica Moldova să fie în imposibilitate de a aplica setul de norme specific dreptului privat (norma conflictuală, norma materială și norma de aplicare imediată). Consecvent, se remarcă faptul că la nivel național se transpun deja directivele Uniunii Europene, care au ca obiecte de reglementare elemente ale dreptului internațional privat (de exemplu, Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe).</p>	<p>Notă: Legea 595/1999 se aplică exclusiv tratatelor internaționale ale Republicii Moldova și nu acoperă aspectele de drept internațional privat.</p>
	<p>- excluderea amendamentului propus la pct. 4 din proiect, întrucât art. 2 din Legea nr. 595/1999 statuează expres că prin depline puteri se înțelege documentul, eliberat de ministrul afacerilor externe și integrării europene, prin care se desemnează una sau mai multe persoane împuternicite să prezinte statul pentru negociere, adoptarea sau autentificarea textului unui tratat internațional, pentru a exprima consimțământul Republicii Moldova de a fi legată printr-un tratat sau pentru a efectua oricare alt act cu privire la tratat. Subsecvent, argumentele autorului proiectului din Nota informativă privind amendamentul menționat necesită a fi revizuite, întrucât potrivit pct. 12 subpct. 4) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea MAEIE, aprobat prin HG nr. 697/2017, unul dintre secretarii de stat poate exercita împuternicirile ministrului de conducere a MAEIE, în cazul lipsei ministrului sau al imposibilității exercitării de către acesta a împuternicirilor sale, fapt despre care se înștiințează Prim-ministrul.</p>	<p>Notă: Deplinele puteri reprezintă un document tehnic care este de cele mai dese ori o formalitate. Prin urmare, actualmente în cazul în care se semnează de către altcineva decât personal de către Ministru, este necesară prezentarea dovezilor precum că acel funcționar era împuternicit să semneze deplinele puteri. Prin excluderea din lege a aspectului restrâns că doar Ministrul poate semna deplinele puteri, procesul de eliberare a acestui document va deveni unul mai flexibil, or <i>de jure</i> împuternicirile se conferă prin Hotărâre de Guvern sau Decret al Președintelui.</p>
	<p>- la pct. 5, este oportună excluderea textului „cu numărul de ordine 7”, ca fiind neconforme regulilor de ordin tehnico-normativ reglementate în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p>	<p>Se acceptă. Prevederea a fost ajustată.</p>
	<p>- la Nota informativă, la pct. 4 Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi se propune expunerea mai amplă a elementelor noi din proiect, modificărilor propuse, precum și urmările implementării acestora, conform anexei 1 a Legii nr. 100/2017 privind actele normative.</p>	<p>Se acceptă. Nota de argumentare a fost completată.</p>
	<p>- la pct. 6 Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare, se propune reformularea sintagmei „clarifică clarificarea”, precum și expunerea pe marginea listei actelor normative ce urmează a fi modificate sau abrogate.</p>	<p>Se acceptă parțial. Sintagma este „clarifică calificarea”. Ajustări necesare incluse la pct. 6 al Notei informative.</p>
<p>Ministerul Afacerilor Interne (aviz repetat nr. 18/872)</p>	<p>În acest context, MAI reiterează poziția prezentată în demersul nr. 18/305 din 23 ianuarie 2024.</p>	<p>Se ia act. Se reiterează argumentele MAE menționate anterior.</p>

<p>din 23 februarie 2024)</p>	<p>Totodată, menționăm, că amendamentul propus la art. 2 din Legea nr. 595/1999 necesită a fi revizuit deoarece la nivel național, acesta urmărește restrângerea spectrului de aplicare a dreptului internațional, prin excluderea domeniului privat din sfera acestuia. Astfel, prin operarea modificării propuse, apare riscul ca Republica Moldova să fie în imposibilitate de a aplica setul de norme specifice dreptului internațional privat (norma conflictuală, norma materială și norma de aplicare imediată). Mai mult ca atât, se remarcă faptul că, la nivel național se transpun deja directivele Uniunii Europene, care au ca obiecte de reglementare elemente ale dreptului internațional privat (de exemplu, Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe).</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Legea 595/1999 se aplică exclusiv tratatelor internaționale ale Republicii Moldova și nu acoperă aspectele de drept internațional privat.</p>
	<p>Consecvent, se sugerează excluderea amendamentului propus la pct. 5 din proiect or, art. 2 din Legea nr. 595/1999 statuează expres că, prin depline puteri se înțelege documentul, eliberat de ministrul afacerilor externe și integrării europene, prin care se desemnează una sau mai multe persoane împuternicite să reprezinte statul pentru negocierea, adoptarea sau autentificarea textului unui tratat internațional, pentru a exprima consimțământul Republicii Moldova de a fi legată printr-un tratat sau pentru a efectua oricare alt act cu privire la tratat. Ca alternativă, întru evitarea disonanței normative și interpretărilor eronate, se recomandă modificarea sensului noțiunii de „depline puteri” reliefată în conținutul art. 2 din Legea nr. 595/1999, în vederea excluderii aspectului restrâns cu referire la dreptul de semnătură a deplinelor puteri.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>MAE reiterează că deplinele puteri reprezintă un document tehnic care este de cele mai dese ori o formalitate. Prin urmare, actualmente în cazul în care se semnează de către altcineva decât personal de către Ministru, este necesară prezentarea dovezilor precum că acel funcționar era împuternicit să semneze deplinele puteri. Prin excluderea din lege a aspectului restrâns că doar Ministrul poate semna deplinele puteri, procesul de eliberare a acestui document va deveni unul mai flexibil, or <i>de jure</i> împuternicirile se conferă prin Hotărâre de Guvern sau Decret al Președintelui.</p>
	<p>În aceeași ordine de idei proiectul de lege propune excluderea contractelor de asistență externă nerambursabilă de sub incidența Legii nr.595/1999, totodată, propune și includerea unei noțiuni noi de „contract de asistență externă nerambursabilă”. Cu toate acestea, nu se propune abrogarea sau modificarea art.13 lit. d) din lege, care se referă la autorizarea tratatelor privind acordarea asistenței externe nerambursabile în formă simplificată. Această discrepanță creează confuzie și incertitudine juridică.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>MAE menționează că scopul modificărilor propuse la Legea nr. 595/1999 este de a aduce claritate asupra faptului că Legea vizată se aplică exclusiv actelor care constituie tratate internaționale și exclud cele care prin definiție nu constituie un tratat internațional. Adică, sub incidența Legii nr. 595/1999 rămân să cadă și acordurile de asistență externă nerambursabilă, dar care reieșind din conținutul acestuia constituie tratate internaționale. Respectiv sub toate aspectele, obiectiile MAI contravin scopului modificărilor înaintate.</p>
	<p>Totodată, cu toate că se propune extinderea aplicării regulilor și procedurilor din HG nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe la toate tipurile de contracte de asistență externă nerambursabilă, proiectul de lege definește „contractul de asistență externă nerambursabilă” ca acord încheiat cu „instituții financiare ce nu au calitatea de subiect de drept internațional”, pe când, HG nr. 377/2018 definește „asistența externă” ca fiind acordată de către „comunitatea creditorilor/donatorilor”, adică și inclusiv de partenerii externi. Această discrepanță terminologică poate crea confuzie și ambiguitate în interpretarea legii, precum și determină o posibilitate a unei interpretări eronate și a unor contestații juridice.</p> <p>Subsecvent, proiectul de lege nu clarifică în mod explicit procedura de încheiere a contractelor de asistență externă nerambursabilă, menționând doar aplicarea regulilor și procedurilor stabilite prin HG nr.377/2018. Această Hotărâre, deși oferă anumite instrucțiuni, nu este suficient de detaliată și poate genera incertitudini.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Noțiunea și definiția ei va fi exclusă.</p> <p>Procedura urmează să fie stabilită clar și detaliat de către Guvern.</p>

În contextul implementării proiectelor la nivelul MAI, Legea nr. 595/1999 cuprinde anumite lacune și limitări care afectează eficiența cooperării internaționale în domeniul afacerilor interne, printre care:

- procedura îndelungată de încheiere a tratatelor internaționale, procedură greoaie și consumatoare de timp, ceea ce poate întârzia implementarea proiectelor la nivelul MAI;
- legea nu delimitează clar competențele autorităților implicate în procesul de încheiere a tratatelor internaționale, generând confuzii și întâzieri;

Adițional, Nota informativă la proiectul de lege recunoaște existența de a califica drept tratate internaționale toate acordurile cu caracter financiar, inclusiv cele de asistență externă nerambursabilă. Această practică este incorectă și poate avea consecințe negative. Proiectul de lege ar trebui să ofere o soluție clară pentru a elimina această practică.

Întru soluționarea celor menționate supra, se propune:

- furnizarea unei justificări clare a necesității aplicării regulilor și procedurilor din HG nr.377/2018 la contractele de asistență externă nerambursabilă, definiție propusă de a fi inclusă în proiectul de lege supus avizării repetate;
- utilizarea unei definiții unice și coerente a „asistenței externe” în toate actele normative relevante;
- oferirea unei definiții clare a noțiunii de „tratat internațional”, în conformitate cu legislația națională și cu practica internațională, pentru a evita interpretările greșite;
- abrogarea/modificarea art.13 lit. d) din Legea nr. 595/1999;
- completarea art.18 cu alin.(3) cu următorul cuprins: „(3) Tratatelor internaționale în formă simplificată intră în vigoare, pentru Republica Moldova, în conformitate cu modul și termenii stabilite de tratat sau cu acordul comun al părților, fără a mai fi supuse ratificării sau aprobării ulterioare”.
- completarea art. 22, alin.(1) după cuvintele „dispoziții ale acestora” cu „eliberând un aviz în acest sens”;
- introducerea unei definiții clare a „contractului de asistență externă nerambursabilă” în lege;
- stabilirea procedurilor specifice de autorizare și control al contractelor de asistență externă nerambursabilă;
- includerea unei secțiuni specifice care să detalieze procedura de încheiere a contractelor de asistență externă nerambursabilă.

Notă:

MAE menționează că scopul modificărilor propuse la Legea nr. 595/1999 este de a aduce claritate asupra faptului că Legea vizată se aplică exclusiv actelor care constituie tratate internaționale și exclud cele care prin definiție nu constituie un tratat internațional. Adică, sub incidența Legii nr. 595/1999 rămân să cadă și acordurile cu caracter financiar, inclusiv cele de asistență externă nerambursabilă, care reieșind din conținutul acestuia constituie tratate internaționale.

Totodată, argumentele MAI care stau la baza necesității includerii modificărilor propuse de MAI nu sunt relevante. Or, argumentele precum procedura îndelungată de încheiere a tratatelor internaționale, greoaie și consumatoare de timp nu sunt plauzibile întrucât asta este o procedură exclusiv specifică încheierii oricărui tratat internațional nu doar în Republica Moldova.

De asemenea, MAI nu a explicat clar și expres ce competențe anume ale autorităților implicate în procesul de încheiere a tratatelor internaționale nu sunt delimitate și care creează confuzii, ori în propunerile expuse nu se regăsește nici o propunere de modificare cu privire la acest aspect.

Propunerile MAE au ca scop anume delimitarea tratatelor de asistență externă financiară de netratate/granturi care conțin prevederi ce derogă de la specificul tratatelor internaționale prin stipulări ce țin de domeniul dreptului comercial.

<p>Ministerul Afacerilor Interne (aviz repetat nr. 18/1280 din 20 martie 2024)</p>	<p>MAI reiterează poziția prezentată în demersul nr. 18/305 din 23 ianuarie 2024, precum și poziția prezentată în demersul nr. 18/872 din 23 februarie 2024.</p> <ul style="list-style-type: none"> - amendamentul propus la art. 2 din Legea nr. 595/1999 necesită a fi revizuit deoarece la nivel național, acesta urmărește restrângerea spectrului de aplicare a dreptului internațional, prin excluderea domeniului privat din sfera acestuia. Astfel, prin operarea modificării propuse, apare riscul ca Republica Moldova să fie în imposibilitate de a aplica setul de norme specific dreptului internațional privat (norma conflictuală, norma materială și norma de aplicare imediată). Mai mult ca atât, se remarcă faptul că, la nivel național se transpun deja directivele Uniunii Europene, care au ca obiecte de reglementare elemente ale dreptului internațional privat (de exemplu, Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe); - proiectul de lege propune excluderea contractelor de asistență externă nerambursabilă de sub incidența Legii nr.595/1999, totodată, propune și includerea unei noțiuni noi de „contract de asistență externă nerambursabilă”. Cu toate acestea, nu se propune abrogarea sau modificarea art.13 lit. d) din lege, care se referă la autorizarea tratatelor privind acordarea asistenței externe nerambursabile în formă simplificată. Această discrepanță creează confuzie și incertitudine juridică. - nota informativă la proiectul de lege prevede calificarea drept tratate internaționale a tuturor acordurilor cu caracter financiar, inclusiv cele de asistență externă nerambursabilă. Această practică este incorectă și poate avea consecințe negative. Proiectul de lege ar trebui să ofere o soluție clară pentru a elimina această practică. 	<p>Se ia act. Se reiterează argumentele MAE menționate anterior. Nu se acceptă.</p> <p>Legea 595/1999 se aplică exclusiv tratatelor internaționale ale Republicii Moldova și nu acoperă aspectele de drept internațional privat.</p> <p>Totodată, MAE menționează că scopul modificărilor propuse la Legea nr. 595/1999 este de a aduce claritate asupra faptului că Legea vizată se aplică exclusiv actelor care constituie tratate internaționale și exclud cele care prin definiție nu constituie un tratat internațional. Adică, sub incidența Legii nr. 595/1999 rămân să cadă și acordurile de asistență externă nerambursabilă, dar care reieșind din conținutul acestuia constituie tratate internaționale. Respectiv sub toate aspectele, obiecțiile MAI contravin scopului modificărilor înaintate.</p>
	<p>Întru soluționarea celor menționate supra, se propune:</p> <ul style="list-style-type: none"> - furnizarea unei justificări clare a necesității aplicării regulilor și procedurilor din HG nr.377/2018 la contractele de asistență externă nerambursabilă, definiție propusă de a fi inclusă în proiectul de lege supus avizării repetate; - utilizarea unei definiții unice și coerente a „asistenței externe” în toate actele normative relevante; - abrogarea/modificarea art.13 lit. d) din Legea nr. 595/1999; - completarea art.18 cu alin.(3) cu următorul cuprins: „(3) Tratatelor internaționale în formă simplificată intră în vigoare, pentru Republica Moldova, în conformitate cu modul și termenele stabilite de tratat sau cu acordul comun al părților, fără a mai fi supuse ratificării sau aprobării ulterioare”. - completarea art. 22, alin.(1) după cuvintele „dispoziții ale acestora” cu „eliberând un aviz în acest sens”; - introducerea unei definiții clare a „contractului de asistență externă nerambursabilă” în lege; - stabilirea procedurilor specifice de autorizare și control al contractelor de asistență externă nerambursabilă; - includerea unei secțiuni specifice care să detalieze procedura de încheiere a contractelor de asistență externă nerambursabilă 	<p>Notă: MAE menționează că scopul modificărilor propuse la Legea nr. 595/1999 este de a aduce claritate asupra faptului că Legea vizată se aplică exclusiv actelor care constituie tratate internaționale și exclud cele care prin definiție nu constituie un tratat internațional. Adică, sub incidența Legii nr. 595/1999 rămân să cadă și acordurile cu caracter financiar, inclusiv cele de asistență externă nerambursabilă, care reieșind din conținutul acestuia constituie tratate internaționale.</p> <p>Propunerile de modificare ale MAE au ca scop anume delimitarea tratatelor de asistență externă financiară de netratate/granturi care conțin prevederi ce derogă de la specificul tratatelor internaționale prin stipulări ce țin de domeniul dreptului comercial.</p> <p>Totodată, se menționează că procedura pentru încheierea acordurilor de asistență externă nerambursabilă, care nu constituie tratate internaționale urmează fi stabilită clar și detaliat de către Guvern.</p>
	<p>Totodată, reieșind din propunerea introducerii noțiunii de „contract de stat”, care este definită ca „acord încheiat de către autoritatea responsabilă în numele statului, Guvernului, ministerelor, autorităților administrative centrale sau altor instituții abilitate ale statului cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv, cu instituții financiare fondate sub auspiciul acestora ce nu au calitatea de subiect de drept internațional, în domeniul</p>	<p>Notă: Procedura pentru încheierea acordurilor de asistență externă nerambursabilă, care nu constituie tratate internaționale urmează fi stabilită clar și detaliat de către Guvern.</p>

	<p>economic, comercial, financiar și în alte domenii și care nu este guvernat de dreptul internațional public”, se reiterează asupra propunerii privind extinderea aplicării regulilor și procedurilor prevăzute în HG nr. 377/2018, menționate în avizul anterior al MAI conform căreia se definește „asistența externă” ca fiind acordată de către „comunitatea creditorilor/donatorilor”, adică și inclusiv de partenerii externi. Consecvent, prevederile cu referire la „contractul de stat”, nu se regăsesc în conținutul actelor normative naționale, fapt ce poate genera deficiențe în procesul de aplicare a normei. Se accentuează asupra faptului că Republica Moldova nu are o practică unitară de implementare a clauzelor unui contract de stat. Prin urmare, este judicioasă analiza amplă a necesității includerii unei asemenea noțiuni, prin prisma practicii existente or, există riscul creării unui vid normativ. Subsecvent, reieșind din faptul că sub incidența Legii nr. 595/1999 rămân să cadă doar acele acorduri de asistență externă nerambursabilă, care după conținut constituie tratate internaționale, definiția de „tratată internațională” din lege nu include o referință explicită la asistența externă nerambursabilă. În acest context, proiectul propus modificării ar trebui să includă o normă separată care să reglementeze în detaliu aspectele juridice ale acordurilor de asistență externă nerambursabilă.</p>	<p>La moment nu sunt impedimente în aplicarea Legii nr. 595/1999 privind tratate internaționale ale Republicii Moldova în ceea ce privește procedura de încheiere a tratatelor internaționale din orice categorie. Respectiv nu sunt necesare reglementări suplimentare.</p>
Ministerul Sănătății (aviz nr. 08/271 din 22 ianuarie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Sănătății (aviz repetat nr. 08/818 din 26 februarie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Sănătății (aviz repetat nr. 08/1271 din 25 martie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Apărării (aviz nr. 11/88 din 23 ianuarie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Apărării (aviz nr. 11/277 din 23 februarie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Apărării (aviz nr. 11/430 din 21 martie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Culturii (aviz nr. 02-08/122 din 17 ianuarie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Culturii (aviz nr. 02-09/538 din 23 februarie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Culturii (aviz nr. 02-09/861 din 22 martie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (aviz nr. 21-03/213)	Autorul proiectului propune excluderea alin. (6) la art. 23, care reglementează procedura de prezentare a informației despre implementarea tratatelor internaționale privind acordarea asistenței externe nerambursabile, la care Republica Moldova este parte.	Se ia act de propunerea MAIA. Nota informativă a fost ajustată fiind adăugată informație că raportarea va fi reglementată de Hotărârea Guvernului nr.

din 25 ianuarie 2024)	<p>Potrivit pct. 2 din Nota informativă la proiectul de referință, motivul pentru excluderea acestui alineat ar fi că raportarea despre implementarea tratatelor internaționale privind acordarea asistenței externe nerambursabile urmează a fi reglementată de alt act normativ. Însă, autorul nu indică concret actul normativ, ca element de identificare al acestuia.</p> <p>Astfel, în conformitate cu art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, considerăm oportun completarea Notei informative cu trimitere expresă la norma juridică, indicându-se denumirea, numărul și anul aprobării, care reglementează procesul de raportare.</p> <p>Totodată, conform prevederilor art. 75 alin. (1) din Legea 100/2017, implementarea prevederilor actelor normative se monitorizează pentru identificarea gradului de aplicare și executare a acestora, determinarea măsurii în care obiectivele actului au fost realizate, identificarea consecințelor neprevăzute sau negative, precum și pentru elaborarea recomandărilor privind modalitatea de remediere a consecințelor negative, inclusive și la prevederile art. 55 alin. (5).</p> <p>La speță, în cazul în care se insistă pe formularea propusă de autorul proiectului, și în lipsa unui act normativ aprobat care reglementează procesul de raportare, considerăm prematur excluderea alin. (6) la art. 23 din Legea nr. 595/1999.</p>	377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismul de coordonare și management al asistenței externe.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (aviz nr. 2024PHG-568 din 29 februarie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (aviz nr. 2024PLP-964 din 27 martie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Energiei (aviz nr. 10-165 din 22 ianuarie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Energiei (aviz nr. 10-536 din 23 februarie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Energiei (aviz nr. 10-853 din 26 martie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Ministerul Mediului (aviz nr. 13-05/258 din 1 februarie 2024)	- în prezent, legislația Republicii Moldova nu reglementează în suficientă măsură tratatele/acordurile vizate în art. 1, or <i>Hotărârea Guvernului nr. 377/ 2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismul de coordonare și management al asistenței externe</i> , fiind unicul act normativ care reglementează mecanismul de coordonare și management al asistenței externe, se atestă că nu reglementează toate aspectele legale importante în partea ce ține de acordurile de asistență externă. În concluzie comunicăm despre necesitatea revizuirii art. 1 al proiectului prin prisma celor relatate sau sugerăm autorului proiectului completarea notei informative cu informația privind actele normative, ce reglementează mecanismul de coordonare și management al asistenței externe.	Se ia act de propunerea MM. Proiectul a fost ajustat, fiind totodată prezentate propuneri de completare corespunzătoare a HG nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismul de coordonare și management al asistenței externe
Ministerul Mediului (aviz nr. 13-05/497 din 26 februarie 2024)	Potrivit propunerii din art. 1 al proiectului, cu referire la completarea art. 1 al Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, cu alineatele (3) și (4), și anume în partea ce ține de: „(3) Contractele de asistență externă nerambursabilă nu cad sub	Se ia act. Au fost introduse modificări în corespundere cu propunerile tuturor autorităților avizatoare.

	<p>incidența prezentei legi. (4) La încheierea contractelor de asistență externă nerambursabilă autoritatea responsabilă va aplica reguli și proceduri distincte în modul stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 133- 141 art. 419).”; menționam că, potrivit notei informative la proiectul propus spre examinare autorul proiectului reflectă faptul că, a fost inițiat procesul de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței, fiind specificat că pentru acest tip de acorduri/ințelegeri, prin care RM beneficiază de asistență nerambursabilă, vor fie create reguli separate, clare, simple și previzibile, pentru a economisi timp și a evita formalități excesive.</p> <p>Astfel, reiterăm asupra faptului că, Ministerul Mediului salută inițiativa demarată, însă subliniază asupra faptului că, pînă la intrarea în a vigoare a modificărilor planificate la Hotărârea Guvernului nr. 377/2018, Contractele de asistență externă nerambursabilă vor rămâne fără o reglementare legală suficientă, întru asigurarea implementării acestora.</p> <p>Prin urmare, considerăm că proiectul pentru modificarea Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova dar și proiectul de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 377/2018 e necesar să fie examinate concomitent</p>	
Ministerul Mediului (aviz nr. 13-05/788 din 25 martie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Aparatul Președintelui Republicii Moldova (aviz nr. 2/2-06-107 din 26 ianuarie 2024)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	-
Comisia politică externă și integrare europeană	Lipsă aviz.	
Secretariatul Parlamentului	Lipsă aviz.	
Centrul Național Anticorupție (aviz nr. 06/2/964 din 23 ianuarie 2024)	<p>Potrivit art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass-mediei.</p> <p>În acest sens, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(3) lit. a), art.28 alin.(4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.</p>	Va fi transmis repetat spre avizare către CNA.
Centrul Național Anticorupție (raport expertiză anticorupție nr. ELO24/9470 din 22.02.2024)	<p>Recomandări:</p> <p><u>La art. I, pct. 1 din proiectul de Lege</u> - Apreciind prin prisma exigențelor de tehnică legislative vizate de art.3 alin.(1) lit.c-d), f), alin.(4) al Legii nr. 100/2017 citate supra, se recomandă revizuirea normei de trimitere și ajustarea acesteia potrivit pct.251 al Hotărârii Guvernului nr. 377 din 25 aprilie 2018 (în redacția actuală)</p> <p><u>Art.I pct.7 din proiectul de Lege</u> - Reconsiderarea utilizării cuvîntului „poate” în cadrul expresiei „poate formula rezerve și/sau declarații”. Reglementarea circumstanțelor în care urmează a fi formulate rezervele și/sau declarații la momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau aderării la un tratat internațional multilateral.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea nu se referă la punctul citat din HG nr. 377/2018. Conform propunerii autorităților avizatoare norma a fost revizuită.</p> <p>Notă: Prezenta formulare este o preluare logică a prevederilor Convenției de la Viena privind dreptul tratatelor și presupune dreptul exclusiv al statului de a înainta rezerve sau obiecțiuni față de anumite prevederi ale tratatului care contravin legislației și intereselor naționale sau să nu fie de acord cu</p>

		<p>aplicarea tratatului în raport cu un anumit stat parte. La fel, menționăm că analizând cumulativ prevederile alineatului în cauză, conchidem că necesitatea dată survine doar urmare unei analize care se face în procesul examinării materialelor și circumstanțelor ce țin de exprimarea consimțământului de a fi legat prin tratat, precum și în conformitate cu normele și principiile dreptului internațional.</p>
	<p><u>Art.I pct.8 din proiectul de Lege</u> - Adoptarea redacției propuse de către autor la art.22 al Legii nr.595/1999, poate condiționa un conflict al normelor de drept, fapt care denotă neîntrunirea principiilor activității de legiferare vizate de art.3 alin.(1) lit.c)-d), f), alin.(4) al Legii nr.100/2017 citate ante. Ținând cont de obiectul de reglementarea a prevederilor Legii nr. 595-XIV din 24 septembrie 1999, se recomandă corelarea textelor regulatorii și ajustarea redacției propuse de către autor la art.22 al Legii nr. 595/1999 la prevederile corespondente ale art.4 alin.(1) lit.a) al Legii 317/1994 cu privire la Curtea Constituțională (care transpune ad literam prevederile art.135 alin.(1) lit.a) al Constituției RM), coroborat cu art.24 alin.(1) al Legii prenotate.</p>	<p>Se acceptă. Modificările propuse la art. 22 din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova; art. 4, alin. (1), lit. a) și art. 62, lit. a) din Codul Jurisdicției Constituționale nr.502/1995 și art. 4, alin. (1), lit. a) și art. 25, lit. j) din Legea nr. 371/1994 cu privire la Curtea Constituțională, vor fi promovate ulterior, printr-un nou proiect de modificare a unor acte legislative, iar MJ își va asuma acest exercițiu.</p>
	<p><u>Art.I pct.2 - din proiectul de Lege</u> - În expresia "și utilizarea fondurilor externe nerambursabile" completarea, după cuvântul "utilizarea", cu cuvintele "conform destinației".</p>	<p>Notă: Noțiunea și definiția se exclud, în conformitate cu propunerile parvenite din partea altor autorități, precum și pe motiv că aspectul dat nu va constitui obiect de reglementare a Legii nr. 595/1999 și urmează a fi legiferat de către alt act normativ.</p>
	<p>Concluziile expertizei: Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este înlăturarea definitivă a situațiilor în care în mod intenționat, sub umbrela principiului de analogie a legii, prin procedurile prevăzute de Legea nr. 595/1999 se promovează acorduri, care de fapt nu constituie tratate internaționale. În consecință, prin ajustările care se propun se dorește de a înlătura practica vicioasă de calificare drept tratate internaționale a tuturor acordurilor cu elemente caracteristice contractelor comerciale, în special a acordurilor cu caracter financiar care conțin condiții ce nu pot fi supuse negocierilor, unde modul de soluționare a litigiilor și legea aplicabilă sunt fie normele dreptului internațional privat sau chiar dreptul domestic al uneia dintre părțile contractante. Autorul a prezentat Sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitiv al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.28 al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție. În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. Redacția propusă a art.22 al Legii nr.595/1999, necesită o reconsiderare prin prisma art.4 alin.(1) art. 24 alin.(1) al Legii nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională. Definiția noțiunii „contract de asistență externă nerambursabilă” propusă de autor, nu reflectă angajamentul privind utilizarea conform destinației a fondurilor externe nerambursabile, asumat de către autoritățile naționale în contextul implementării art.420-432 ale Acordului de Asociere RM-UE, în scopul prevenirii și combaterii fraudei și a oricăror alte activități ilegale care aduc atingere, atât intereselor financiare naționale, cât și intereselor financiare a instituțiilor donatoare și ale Comunității Europene. <i>Implementarea prevederilor proiectului poate contribui la realizarea scopului scontat, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile respectării recomandărilor prescise potrivit Capitolului III al prezentului raport de expertiză anticorupție.</i></p>	

Digitally signed by Mișu Mihail
Date: 2024.04.04 17:19:52 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova



Mihai MIȘU
Secretar General